

210. Lébény, Mécséri utca (Dózsa Gy. utca 70.) (KÖH 24351)

(Győr-Moson-Sopron Megye) I

2014. szeptember 24-én régészeti megfigyelést végeztem Lébény belterületén a Dózsa György út 70. sz. telken (hrsz. 1944). A telken a közelmúltban lakóépület állt, pince nélküli ház, illetve könnyűszerkezetű gazdasági épületek. A lakóépület elbontása részleges volt, az utcafronti részét meghagyták, a bővítés ehhez illeszkedik. Az alapárok mélysége 100 – 110 cm, szélessége 40 cm volt. Az udvarban két beton kútgyűrű, illetve több nagy kiterjedésű gyökérral rendelkező fa is vágta az esetleges régészeti jelenségeket. Bár a közvetlen környékről, szomszédos telkekről, beépítetlen területekről 2002-ben nagy mennyiségű Árpád-kori cserepet gyűjtöttünk, illetve a terület határos a Göbeháza lelőhellyel (neolit-, illetve Árpád-kori településnyomok), ezen a telken mindössze egy objektumot figyeltünk meg. A telek K-i oldalán húzott alapárok K-i falában volt megfigyelhető egy 40 cm mély, 80 cm széles gödör metszete, amelynek betöltése világosbarna agyagos volt, tisztán elvált a sárga agyagos altalajtól, amely a telken 20 – 40 cm mélységben jelentkezett. A gödör a kutatóárok Ny-i oldalán nem folytatódott, leletanyag nem került elő, rábontásra pedig nem volt lehetőség, hiszen közvetlenül a telekhatáron volt megfigyelhető, az objektum átnyúlik a Dózsa Gy. út 72. (beépített) telek területére. A telken a fenti objektumon kívül egyéb régészeti lelet, objektum vagy jelenség nem került elő a megfigyelés során.

ASZT ÁGNES

211. Lőkösháza határa (Békés megye) Szk, A

A Békés megyei Ivóvízminőség-javító program – vízbeszerzés és víztisztítás, iszapkezelés tervezési és kivitelezési munkái – Battonyai mellékág (Kunágota, Lőkösháza, Kevermes, Dombiratos, Kisdombegyház, Magyardombegyház, Battonya) távvezeték megnevezésű beruházás előzetes régészeti dokumentációja készítéséhez kapcsolódóan végeztünk terepbejárást 2014. szeptember 29. és október 2. között.

Lőkösháza területén két új régészeti lelőhelyet sikerült lokalizálnunk.

Pártos-halom-dűlő I. (KÖH 87505): szkíta leletek.

Pártos-halom-dűlő II. (KÖH 87507): a lelőhelyekről avar kori leleteket gyűjtöttünk.

HARKAI ISTVÁN

212. Madaras, Kígyós-főcsatorna (KÖH 87829)

(Bács-Kiskun megye) Lt(?), A, Á

A Felső-Bácskai Ivóvízminőség-javító program – vízellátó vezeték beruházás előzetes régészeti dokumentációja készítéséhez kapcsolódóan Madaras és Katymár külterületén végeztünk terepbejárást, 2014. október 20-án.

Madaras határában egy korábban ismeretlen régészeti lelőhelyet regisztráltunk, melyről kelta(?), avar kori és Árpád-kori leleteket gyűjtöttünk.

Munkatársak: Bottyán Katinka, Hrabák Zita, Kovács Sándor és Szabados György.

HARKAI ISTVÁN

213. Magyardombegyház határa (Békés megye) Ő, Sza, A

A Békés megyei Ivóvízminőség-javító program – vízbeszerzés és víztisztítás, iszapkezelés tervezési és kivitelezési munkái – Battonyai mellékág (Kunágota, Lőkösháza, Kevermes, Dombiratos, Kisdombegyház, Magyardombegyház, Battonya) távvezeték megnevezésű beruházás előzetes régészeti dokumentációja készítéséhez kapcsolódóan, 2014. szeptember 29. és október 2. között végeztünk terepbejárást.

Magyardombegyháza területén három új régészeti lelőhelyet és egy régészeti érdekű területet (RÉ4) sikerült lokalizálnunk.

Cikó-halmi-csatorna (KÖH 87467): szarmata kori lelőhely.

Faluszél (KÖH 87469): őskori és szarmata kori lelőhely.

Temető (KÖH 87471): őskori és avar kori lelőhely.

Munkatársak: Bottyán Katinka, Hrabák Zita, Kovács Sándor, Kulcsár Kornél, Pál Róbert és Szabados György.

HARKAI ISTVÁN

214. Magyaregres, Törökgyás (KÖH 85291)

(Somogy megye) Á, Kk

A leletmentés előzménye: Jutai Dénes magyaregresi lakos 2013. január 8-án embercsontokat, téglatöredéket, vastárgyat és 4 koporsószeget hozott be a kaposvári múzeumba, melyeket a településtől K-re, a temetőbe vezető úttól D-re, az ún. Törökgyás nevű részen talált. Elmondta, hogy ezen a helyen nagyobb földmunka folyik, sok téglát és embercsontot lehet találni.

Helyszíni szemlét tartottunk 2014. január 9-én, és megállapítottuk, hogy középkori templomot bolygattak meg. A templomtól K-re és ÉK-re nagyon sok embercsont látszik a felszínen, a munkálatok során legalább 15–20 sírt elpusztíthattak.

Leletmentést végeztünk 2014. március 27-én és április 2-án, aminek során feltártuk a szentély alapozását. Bár a földkitermelés több helyütt megbolygatta, a többszögű, 13–14. századi szentély formája jól kirajzolódott. Sárga agyagos alapozáson, két méretű (kisebb és nagyobb) téglákból épült, a habarcsoszás vastag. A kisebb méretű téglák túlsúlyban vannak, a nagyobb méretű téglák jó része töredékes, nem eldönthető, hogy a gépi munka bolygatása miatt, vagy eleve töredékesen építették be őket. A szentély ÉK-i részén a támpillér jó állapotban maradt meg. A hajó É-i, D-i és Ny-i fala a fel nem tárt, gyepes domboldalon őrződött meg. Feltételezésünk szerint, a templom falai magasan megmaradhettek. A szentély DNY-i és ÉNy-i részén magasan megmaradt rész esetleg a diadalív alapozása lehet. A szentélytől É-ra, kisebb, sekély alapozású toldaléképület (sekrestye vagy ossarium) került elő, melyet egy szögben törő fallal kötöttek össze. A leletmentés során kevés kerámiatöredéket, néhány festett vakolatdarabot, bronz kódexkapcsot, érméket és vastárgyakat találtunk.

Munkatársak: Aradi Csilla és Molnár István régész, Nyári Zsolt rajzoló, Brányik Sándor és Cserép Tamás technikus.

NÉMETH PÉTER GERGELY

Makó, Dáli-ugar, M43 40., M43 autópálya HT 43. (KÖH 52735)

(Csongrád megye)

A részletes tanulmányt lásd: Sósuti Kornél: Középső bronzkori, szarmata, avar-, Árpád-kori településnyomok, valamint szarmata